

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2026 ja asetuksen 2025/202 muuttamisesta tiettyjen muilla vesillä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien osalta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2026 ja asetuksen 2025/202 muuttamisesta tiettyjen muilla vesillä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien osalta (E 70/2025 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- kalatalousneuvos Risto Lampinen, maa- ja metsätalousministeriö
- erikoistutkija Atso Romakkaniemi, Luonnonvarakeskus
- toiminnanjohtaja Vesa Karttunen, Kalatalouden Keskusliitto
- toimitusjohtaja Mikko Malin, Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry
- kalatalousasiantuntija Janne Rautanen, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry
- suojeluasiantuntija Matti Ovaska, WWF Suomi

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- ympäristöministeriö
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Tornio-Muoniojokiseura ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Pro Kala ry

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Pääasiallinen sisältö

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto ICES antoi 28.5.2025 neuvonsa vuoden 2026 TAC:sta Itämeren kalakannoille ICES:n neuvot muodostavat perustan komission ehdotukselle vuoden 2026 kalastusmahdollisuuksista Itämerellä. Neuvoissa ei ole otettu huomioon TAC:n asettamisessa huomioon otettavia silakan vaelluksia pääaltaan ja Riianlahden välillä eikä Venäjän osuutta silakka-, kilohaili- ja lohikannoista.

Komissio antoi 26.8.2025 ICES:n neuvojen perusteella ehdotuksensa neuvoston asetukseksi Itämeren kalastusmahdollisuuksista vuonna 2026.

Valtioneuvoston kanta

Peruskanta

Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2026 siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti.

Kalastusmahdollisuudet tulee siten vahvistaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen 2016/1139 Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja ja näitä kantoja hyödyntäviä kalastuksia koskevan monivuotisen suunnitelman ja ICES:n niitä koskevan uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Suomi edellyttää, että TAC:ien vahvistamisessa noudatetaan neuvoston vuonna 2023 tekemää linjausta, jonka mukaan TAC:t vahvistetaan monivuotisen suunnitelman artiklan 5 mukaisesti silloin, kun kalakanta on alle Btrigger -tason.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC

Lohikantojen vahvistaminen on Suomelle prioriteetti. Suomi kannattaa ICES:n neuvon perusteella vuodeksi 2026 ratkaisua, jonka mukaan TAC asetettaisiin 30 000 lohen merisaaliin (kaupallisen ja vapaa-ajankalastuksen) perusteella siten, että Pohjoisella Itämerellä, Ahvenanmerellä, Saaristomerellä ja Pohjanlahdella (leveyspiirin 59°30'N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31) voidaan kalastaa lohta kohdennetusti neljän merimailin sisäpuolella kutuvaelluksen aikana (toukokuun alun ja elokuun lopun välisenä aikana). ICES:n mukaan lohenkalastus tulisi Itämeren pääaltaalla leveyspiirin 59°30'N eteläpuolella kieltää.

Lisäksi pyritään siihen, että aiempien vuosien tavoin muut Itämeren jäsenvaltiot sitoutuisivat siirtämään hyödyttömiksi jäävät lohikiintiönsä tarvittavilta osin ylläpitämään Suomen (ja Ruotsin) rannikkokalastusta ICES:n tieteellisen neuvon mahdollistamalla tasolla. On tärkeää, että tämä sitoumus säilyy EU-tasolla ja Suomella säilyy kansallisella tasolla mahdollisimman suuri harkin-

Valiokunnan lausunto MmVL 25/2025 vp

tavara päättää, otetaanko siirtoja vastaan muilta jäsenvaltioilta. Näin voidaan kansallisesti ottaa ICES:n tieteellistä neuvoa ja komission ehdotusta paremmin huomioon lohikantojen tilan ja lohien nousun jokiin kaikissa tilanteissa, on lohikannan tila sitten heikentymässä tai tavoitteiden mukaisesti paranemassa. Tämän mahdollisuuden hyödyntämistä harkitaan kuten aiemminkin kansallisesti lohivilanteen ja erityisesti lohien nousua jokiin koskevan viimeisimmän tiedon perusteella.

Suomi lähtee siitä, että lohienkalastuksen säätelytoimenpiteiden tulee kohdella kaupallista kalastusta ja vapaa-ajankalastusta (ml. kalastusmatkailu) tasapuolisesti.

Suomi kannattaa lisäksi teknisten kalastussääntöjen jatkamista ml. kaupallisen lohienkalastuksen kieltämistä siimoilla neljän merimailin ulkopuolella.

Leveyspiirin 59°30'N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31 touko-elokuussa neljän merimailin sisäpuolella lohien vapaa-ajankalastusta ei tulisi rajoittaa EU säännöksin.

Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot edelleen valvovat, että Itämerellä ei harjoiteta laittontaa lohienkalastusta ja että lohienkalastuksen edellä mainittua kieltoa Itämeren pääaltaalla noudatetaan.

Suomi pitää erittäin tärkeänä, että Itämerelle saadaan lohien monivuotinen suunnitelma.

Lisäksi Suomi katsoo, että kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

Suomenlahden lohien TAC

Suomi kannattaa Suomenlahden lohien TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti (10 480 kpl) siten, että siitä vähennetään hylkeiden vahingoittamien lohien sekä vapautettujen alamittaiten (kuolleet) lohien määrä ja arvioitu raportoimaton saalis sekä Venäjän osuus (9,3 %).

Pohjanlahden silakan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon Fmsy vaihteluvälin kutukannan kokoon suhteutetun alarajan ja pistearvon välillä siten, että TAC olisi 55 869—62 684 tonnia.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon Fmsy vaihteluvälin kutukannan kokoon suhteutetun alarajan ja pistearvon välillä siten, että TAC olisi 120 378—157 996 tonnia.

EU:n TAC muodostuisi vähentämällä Venäjän osuus (9,5 %) ja ottamalla huomioon Riianlahden ja pääaltaan välinen vaellus.

Valiokunnan lausunto MmVL 25/2025 vp

Riianlahden silakkakannan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja Fmsy vaihteluvälin ala- ja ylärajan välillä siten, että TAC olisi 23 962—35 643 tonnia.

EU:n TAC muodostuisi ottamalla huomioon Riianlahden ja pääaltaan välinen vaellus.

Läntisen silakkakannan TAC

Suomi kannattaa ICES:n neuvon mukaisesti nollasaalista läntiselle silakkakannalle.

Kilohailin TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja Fmsy vaihteluvälin ala- ja ylärajan välillä siten, että TAC olisi 176 056—230 518 tonnia. TAC:n tasossa tulee ottaa huomioon Venäjän osuus (10,08 %).

Itäisen turskakannan TAC

Suomi kannattaa sitä, että turskalle asetetaan vain sivusaalis-TAC aiempien vuosien mukaisesti. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että sivusaalis-TAC asetetaan riittävän korkealle tasolle, jotta vältetään tilanteet, joissa sivusaalis-TAC:n pienuus rajoittaisi perusteetta muuta kalastusta.

Suomi kannattaa myös nykyistä kuturauhoitusta (touko-elokuu) ja vapaa-ajankalastuksen kieltämistä turskan pääasiallisilla esiintymisalueilla osa-alueilla 24—26.

Turskan sivusaaliskiintiön kohdennettu käyttö osana tutkimuskalastusta olisi aiempien vuosien mukaisesti sallittava, jotta turskakannan tilan kehitystä voidaan arvioida. Vaihtoehtoisesti tulee sallia turskaan kohdentuva pienimuotoinen kalastus alle 12 metrin pituisilla muita kuin trooleja käyttävillä kalastusaluksilla läntisen silakan vuotta 2024 koskevan ratkaisun mukaisesti.

Lisäksi on tärkeää, että jäsenvaltiot sitoutuvat edelleen turskaa koskeviin kiintiövaihtoihin niin, että turska ei muodostu pullonkaulalajiksi muiden lajien kalastuksessa niille jäsenvaltioille, joiden turskakiintiöt ovat pienet.

Läntisen turskakannan TAC

Suomi kannattaa sitä, että turskalle asetetaan vain sivusaalis-TAC aiempien vuosien mukaisesti.

Punakampela

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti siten, että TAC on enintään 10 971 tonnia osa-alueilla 22—32.

Valiokunnan lausunto MmVL 25/2025 vp

Meritaimen

Suomi kannattaa sitä, että meritaimenen kaupallisen kalastuksen kieltoa jatketaan myös vuonna 2026 neljää meripeninkulmaa kauempana perusviivoista mitattuna.

Yhteisymmärryksen saavuttamiseen tarvittava neuvotteluvara

Suomi on neuvotteluprosessin aikana valmis hyväksymään ja valmistelemaan oma-aloitteisesti sellaisia ratkaisuja (esim. kalastuksen ajallisia ja alueellisia rajoituksia), jotka ovat ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä kalastuksen ja varovaisuusperiaatteen mukaisia sekä ovat tarpeen poliittisen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi ja Suomen tavoitteiden edistämiseksi neuvostossa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä Itämeren kalastusmahdollisuuksien sääntelystä

Komissio on 26.8.2025 antanut ehdotuksen neuvoston asetukseksi Itämeren kalastusmahdollisuuksista vuonna 2026, ja maatalous- ja kalastusneuvoston on tarkoitus päättää asiasta kokouksessaan 27.—28.10.2025. Vuoden 2026 kalastusmahdollisuuksia koskeva tieteellinen neuvo saatiin Kansainväliseltä merentutkimusneuvostolta (ICES) 28.5.2025. ICES:n tieteellisen neuvon mukaiset suurimmat sallitut saaliit (Total Allowable Catch, TAC) muodostavat perustan komission asetusehdotuksessa esitetyille kalakantakohtaisille suurimmille sallituille saaliille ja kalastuskiintiöille. Maa- ja metsätalousvaliokunta on käsitellyt valtioneuvoston selvitystä ICES:n tieteellisistä neuvoista kesäkuussa 2025 antamassaan lausunnossa (MmVL 21/2025 vp — E 46/2025 vp).

Suomen lähtökohtana on kalastuskiintiöistä päätettäessä jo vuosia ollut ICES:n uusin tieteellinen neuvo. Valtioneuvoston kannan mukaan Suomi kannattaa komission ehdotusta Itämeren kalakantojen suurimmiksi sallituiksi saaliiksi kaikilta niiltä osin kuin komission ehdotus perustuu suoraan ICES:n tieteelliseen neuvoon. Maa- ja metsätalousvaliokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan ja pitää erittäin huolestuttavana, että komission ehdotuksessa ei ole kaikilta osin asianmukaisesti otettu huomioon ICES:n tieteellistä neuvoa. Valiokunta nostaakin jäljempänä lausunnossa esiin erityisesti niitä komission eräitä keskeisiä kalakantoja koskevia ehdotuksia, joiden ei voida katsoa perustuvan ICES:n tieteelliseen neuvoon.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on aikaisemmissa Itämeren kalastusmahdollisuuksia koskevissa lausunnoissaan johdonmukaisesti korostanut oikea-aikaisen ja riittävän luotettavan tieteellisen tiedon merkitystä kalakantojen sääntelyä koskevan päätöksenteon pohjana. Huolestuttavat muutokset kalakantojen tilassa korostavat tarvetta kiinnittää entistä enemmän huomiota Itämeren meriekosysteemin tasapainoon ja tilaan vaikuttaviin paineisiin ja uhkiin. Kalastuksen sääntelyssä on tärkeää ottaa huomioon sääntelyn kohteena olevien kalalajien vaikutukset muihin lajeihin ja koko ekosysteemiin. Työtä Itämeren kalakanta-arvioiden laadun kehittämiseksi ja parantamiseksi tulee jatkaa kansallisesti ja yhdessä muiden Itämeren rantavaltioiden kanssa.

Valiokunnan lausunto MmVL 25/2025 vp

Pohjanlahden silakkakantojen tila ja kokonaiskiintiö

Pohjanlahden silakkakanta on pienentynyt lähes yhtäjaksoisesti 1990-luvun puolivälistä lähtien. Pohjanlahden silakkakannan kutubiomassa pieneni nykyisten viitearvojen mukaisen tason alapuolelle vuonna 2019, ja silakoiden todettiin olleen erityisen laihtuneita vuosina 2021 ja 2022. Silakka ja kilohaili ovat kasvavan lohen keskeisimpiä ravintokohteita Itämeressä, ja silakkakantojen runsaus ja elinvoimaisuus vaikuttaa siten myös muun muassa lohikantoihin. Tuoreimpien tietojen mukaan silakoiden kunto on parantunut ja on hyvä kaikissa kokoluokissa. Isojen silakoiden (yli 18 cm) osuus kannassa kasvoi vuonna 2024 ja näyttäisi kasvavan edelleen. Tieteellisessä neuvossa ICES arvioi, että sen esittämän vaihteluvälin mukaisesti asetettava silakan kokonaiskiintiö nostaisi kannan kokoa vuoteen 2027 mennessä 11,8 - 15,7 prosenttia. Myös hyvät silakkasaaliit ICES:n neuvonannon jälkeen kevään 2025 rysäkalastuksessa viittaavat siihen, että kanta olisi paremmassa tilassa kuin mitä vuosien 2021, 2022 ja 2024 kaikkuluotaustulosten perusteella on arvioitu.

Valtioneuvoston kannan mukaan Suomi edellyttää, että kokonaiskiintiö vahvistetaan ICES:n neuvon vaihteluvälin (55 869—62 684 tonnia) mukaisesti. Tämä vastaisi 11—16 prosentin leikkausta suurimpiin sallittuihin saaliisiin. Komission ehdotuksen mukainen suurin sallittu saalis olisi 25 560 tonnia, mikä on 30 309 tonnia vähemmän kuin ICES:n neuvon vaihteluvälin alarajan mukainen kokonaiskiintiö. Komission ehdotus ei myöskään vastaa neuvoston vuonna 2023 tekemää linjausta, jonka mukaan suurimmat sallitut saaliit vahvistetaan monivuotisen suunnitelman 5 artiklan mukaisesti. Maa- ja metsätalousvaliokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan ja katsoo, että Suomi ei voi hyväksyä komission ehdotusta, jonka mukaan silakan suurinta sallittua saalista pienennettäisiin 62 prosenttia.

Valiokunta pitää huolestuttavana, että komission ehdottamat kokonaiskiintiöt Pohjanlahden silakalle ovat viime vuosina vaihdelleet kestävämmällä tavalla (80 074 tonnia vuodelle 2023, 1 000 tonnia vuodelle 2024, 66 446 tonnia vuodelle 2025 ja 25 560 tonnia vuodelle 2026). Pohjanlahden silakkakanta on taloudellisesti Suomen kalatalouden tärkein kalakanta. Komission vuodelle 2026 esittämä kiintiö merkitsisi valiokunnan saaman selvityksen mukaan erittäin suuria toiminnallisia vaikeuksia ja taloudellisia menetyksiä Suomen elinkeinokalataloudelle eli kalastusyrityksille, kalanjalostusyrityksille, kalakaupalle sekä kahdelle uudehkolle kalajauhotehtaalle. Myös valtioneuvoston selvityksessä arvioidaan, että komission ehdotuksen seurauksena merkittävä osa arvoketjun yrityksistä joutuisi lopettamaan toimintansa. Valiokunnan näkemyksen mukaan komission ehdotusta ei voida pitää tarpeellisena kalakannan tilankaan vuoksi, sillä edellä kuvattu silakkakannan vahvistuminen osoittaa, että neuvoston viime vuosina tekemät ratkaisut silakan kalastuksen jatkamisesta tieteellisen neuvon asettamissa rajoissa ovat olleet perusteltuja.

Itämeren pääaltaan ja Suomenlahden silakka

Myös pääaltaan ja Suomenlahden silakan osalta Suomi kannattaa valtioneuvoston kannan mukaan kokonaiskiintiön asettamista ICES:n neuvon mukaisesti siten, että suurin sallittu saalis olisi 120 378—157 996 tonnia. Komission ehdotuksen mukaan kokonaiskiintiö pidettäisiin ennallaan 83 881 tonnissa, vaikka ICES:n tieteellisen neuvon mukaan suurimpia sallittuja saaliita voidaan nostaa. ICES:n neuvon mukainen vaihteluväli suurimmalle sallitulle saaliille tarkoittaa, että kiintiö suurenisi 26—48 prosenttia. Silakan kudun tukemiseksi komissio ehdottaa uutena sääätelytoi-

Valiokunnan lausunto MmVL 25/2025 vp

mena, että silakkaa ei saisi kalastaa touko-heinäkuussa pelagisella troolilla neljän merimailin sisäpuolella alueilla, joilla syvyys on alle 20 metriä. Maa- ja metsätalousvaliokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan Suomi ei hyväksy komission ehdotusta kokonaiskiintiön säilyttämisestä vuoden 2025 tasolla, vaan edellyttää kiintiön vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohi

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohien suurimmat sallitut saaliit kattavat useita lohikantoja, joiden tila vaihtelee suuresti. Itämeren pääaltaan lohikantojen tila on yleisesti heikko, ja myös lohinousu jokiin on viime vuosina ollut heikkoa. Keskeisin ICES:n neuvon antamisen jälkeen saatua lisätietoa koskee vuoden 2025 nousua pohjoisen lohijokiin, joka oli kahta aiempaa vuotta parempi johtuen pääosin yhden merivuoden kalojen (kossien) suuresta määrästä. Kossien poikkeuksellisen suuri määrä ennakoit vahvaa kutunousua vuodelle 2026 kahden meritalven ikäisten lohien muodossa. Tämä kokoluokka on yleisin kokoluokka lohien rannikkokalastuksessa ja muodostaa lohien rannikkokalastuksen perustan. Maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa, että lohien tilanne on kuitenkin edelleen vakava, eikä kantojen elpymisestä ole varmuutta.

Valtioneuvoston kannan mukaan Suomi kannattaa ICES:n neuvon ja komission ehdotuksen perusteella ratkaisua, jonka mukaan vuoden 2026 suurin sallittu saalis asetettaisiin 30 000 lohien merisaaliin perusteella siten, että määrästä vähennetään vapaa-ajan kalastuksen saalis, ilmoittamattomat saaliit, hylkeiden vahingoittamat kalat sekä alamittaisina vapautetut ja kuolleet lohet sekä Venäjän osuus. Tällöin kokonaiskiintiö asetettaisiin komission ehdotuksen mukaan 25 487 loheksi, tai komission laskennassa olevan virheen korjauksen jälkeen 25 537 loheksi. Suomen kiintiö olisi 6 586, tai korjauksen jälkeen 6 599 lohta, ja siten ennätyskellisen pieni. Maa- ja metsätalousvaliokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan ja pitää komission ehdottamaa kiintiötä lohikantojen vahvistamiseksi perusteltuna. Valiokunta katsoo valtioneuvoston kannan mukaisesti, että komission ehdottama toukokuun kalastuskielto Ahvenan- ja Saaristomerellä ei kuitenkaan ole perusteltu eikä vastaa ICES:n neuvoa.

Valtioneuvoston kannassa esitetään, että Suomi lohitalanteen ja erityisesti lohien nousua jokiin koskevan viimeisimmän tiedon perusteella harkitsee kansallisesti, siirretäänkö lohikiintiötä muilta mailta Suomelle. Olemassa olevan tiedon perusteella se ei ole perusteltua. Lisäksi valtioneuvoston kannassa esitetään, että Suomi luopuu komission automaattisesta Suomen lohien käyttämättömän kalastuskiintiöosuuden (898 lohta) siirrosta ensi vuodelle. Suomi pyrkii varmistamaan, että muut jäsenvaltiot toimivat samalla tavalla. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tärkeänä, että Suomi käyttää sille lohienkalastuksessa jäävää kansallista harkintavaraa niin, että lohikantojen tila ja lohien nousua jokiin koskeva viimeisin tieto voidaan ottaa huomioon mahdollisimman hyvin.

Valtioneuvoston kannassa todetaan, että lohienkalastuksen sääntelytoimenpiteiden tulee kohdella kaupallista ja vapaa-ajan kalastusta tasapuolisesti. ICES:n tieteellisistä neuvoista, EU-lainsäädännöstä ja komission tulkinnoista johtuen pääaltaan ja Pohjanlahden lohien vapaa-ajankalastus on joutunut viime vuosina nopeasti muuttuvien rajoitusten kohteeksi. Lohien vapaa-ajankalastuksen saalis, mukaan lukien jokialue, on koko Itämeren tasolla vähentynyt vielä nopeammin kuin kaupallisen kalastuksen saalis. Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa, että valtioneuvoston kanta

Valiokunnan lausunto MmVL 25/2025 vp

perustuu ICES:n tieteelliseen neuvoon myös vapaa-ajankalastuksen osalta. Valtioneuvoston selvityksessä esitetyn arvion mukaan Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohikiintiön pieneneminen heikentäisi edelleen rannikkokalastuksen toimintaedellytyksiä, mutta parantaisi osaltaan jo-
kialueilla kalastusmatkailun toimintaedellytyksiä ja erityisesti kutulohien nousua jokiin.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 8.10.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Janne Jukkola kok
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Helena Marttila sd
jäsen Jenna Simula ps
jäsen Timo Suhonen sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd
varajäsen Johan Kvarnström sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina

Valiokunnan lausunto MmVL 25/2025 vp
Eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Perustelut

Komissio on antanut ehdotuksen neuvoston asetukseksi Itämeren kalastusmahdollisuuksista vuonna 2026. Valtioneuvoston selvityksestä (E 70/2025 vp) ilmenevän valtioneuvoston kannan mukaan Suomi kannattaa komission ehdotusta Itämeren kalakantojen suurimmiksi sallituksi saaliiksi niiltä osin kuin komission ehdotus perustuu suoraan Kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) tieteelliseen neuvoon. Vaikka Suomen kannan päälinja on kestävyyttä korostava ja siten oikeansuuntainen, eräissä kalakannoissa olisi varmintä edetä komission esityksen eikä valtioneuvoston perusmuistion mukaan. Komissio on joidenkin kalakantojen osalta ehdottanut ICES:n neuvoja pienempiä kalastuskiintiöitä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan saamien asiantuntijalausuntojen mukaan Pohjanlahden sekä Pääaltaan ja Suomenlahden silakkakantojen tila on yhä epävakaa, ja kannan elpymisen turvaamiseksi tarvitaan vielä lisää turvaamistoimia. Siksi näillä alueilla tulisi noudattaa komission esityksiä. Pohjanlahdella tämä tarkoittaa suurimman sallitun saaliin asettamista 25 560 tonniin ICES:n ja valtioneuvoston kannan mukaisen vaihteluvälin (55 869–62 684 tonnia) sijaan. Itämeren pääaltaalla ja Suomenlahdella komission ehdotus tarkoittaa kokonaiskiintiön pitämistä ennallaan 83 881 tonnissa, siinä missä valtioneuvosto haluaa nostaa kiintiötä peräti 26–48 prosentilla.

Lohen osalta katsomme, että komission esittämät lohen kalastuksen rajoitukset ovat tarpeen ja siksi on hyvä, että valtioneuvosto yhtyy kannassaan komission esitykseen. Pääaltaan ja Pohjanlahden lohen nousu oli tänäkin vuonna vain murto-osa menneistä ajoista. Jatkossakin tarvitaan kansallisia aikarajoituksia turvaamaan isojen emokalojen pääsy kutujokiin kauden alussa. Suomenlahdella pyynnin alkua pitäisi viivästyttää samaksi kuin Pohjanlahdella, sillä Suomenlahden kautta menee paljon lohia Pohjanlahdelle. Lisäksi pyynti tulee kohdistaa vain istutettuihin kaloihin.

Valiokunnan saaman asiantuntijalausunnon mukaan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan ja monivuotisen hoitosuunnitelman tavoitteisiin ja soveltamiseen liittyy monia tulkintaeroja ja epäselvyyksiä ja siksi olisi tärkeää, että Suomi omilla toimillaan pyrkisi selkiyttämään tulkintaeroja ja toimimaan Itämeren kalakantojen elvyttämistarpeisiin vastaamiseksi. Tällä hetkellä valtioneuvoston esitys kuitenkin pikemminkin korostaa tulkintaeroja kalastuspolitiikan toimeenpanosta sekä lisää riskiä ylikalastuksen jatkumiselle.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto MmVL 25/2025 vp
Eriävä mielipide

Helsingissä 8.10.2025

Tiina Elo vihr